

ODDYCHAĆ (18) *vb impf*

o jasne; a prawdopodobnie jasne (tak w -ać).

inf oddychać (7). ◇ *praes 1 sg* oddycham (4). ◇ *3 sg* oddycha (3). ◇ *1 pl* oddychamy (1). ◇ *3 pl* oddychają (1). ◇ *praet 3 sg m* oddychał (1). ◇ *part praes act* oddychając (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Wciągać powietrze do płuc i wypuszczać je; respirare Mącz, Calep, Cn; spirare Cn (17) : BielKron 293v; Astmaticus, Latine Anhelus et suspiriosus, Dychawiczny/ [...] Który nie może oddychać. Mącz 18b, 270c, 409a; SienLek 32v; (Iáko) łośićá [...] oddycha biegiąc [attraxit ventum occasionis suae] (marg) wł: wdycha duch/ (álbo wiátr) trefunku íwego. To íeft nábierea wíę wiátru ktory flę íey tráfi [...] (-) BudBib Ier 2/24; Calep 918a; GostGosp 84.*

oddychać czym [= przez co] (1): Fistula spiritualis, Zyła w íziy którą oddychamy. Mącz 128d.

Zwroty: »z ciężkością, ledwo oddychać; ciężko [jest] oddychać« (1:1;1): Dyspnaea, Ciefzkość w pierfiách gdy któ nie może álbo s ciefzkością oddycha. Mącz 98c; SienLek 18v; Anhelus – Tchnę, ledwo oddycham. Calep 70b.

»ledwo oddychać« = być umierającym (1): Będątz tedi [on młodzieniec] v tego gośpódrza/ pocznie wielmi trudzien byćz/ a íuż ledwo oddychał. ForCnR E2.

Przen (3) : Płákánie nád vmárlym [...]. Íeft vlzenie nieiákie ímutku/ gdy ferce zálością zięte/ przez oczy nieiáko oddycha y ízámí íię chłódzi. SkarKaz 385b.

a) *Parować (1) : Ziemiá tła: á gdzie mieścá oddycháią/ Zda íię/ że Etná dmie/ ogníámí íwemi GrabowSet C2v.*

b) *Spokojnie żyć (1) : Gdy Zamkow/ Murow/ Wáłow niebyło y słycháć/ Człek z bydlém w gołym polu śmiał fobie oddycháć RybGęśli B2.*

a. *Wydychać (1) : Attrahere et reddere animam, Dychać y oddychać. Mącz 461b.*

2. *Odpoczywać (1) : Interspiro, Przewiewam/ przedymam. Item, idem quod respiro, Oddycham/ odpoczywam. Mącz 409b.*

Synonimy: 1.a. oddymać, odmuchać, odwiewać.

Formacje współrdzenne cf DYCHAĆ.

Cf ODDYCHAJĄCY, ODDYCHANIE